

Elle van Rijn

De dag die alles veranderde

Anthos|Amsterdam

Vanessa

De dag waarop ik Johannes Klein doodreed begon als iedere andere. Met hoofdpijn van de weinige uren die ik had geslapen. Ik was me nog niet bewust van het ongeluk dat zich zou voltrekken. Het persoonlijke leed dat ik zou veroorzaken. Nee, ik was puur en alleen bezig met mezelf en mijn slaapprobleem, dat misschien wel onlosmakelijk met mij verbonden is. Althans, in deze fase van mijn leven. Er is een tijd geweest dat ik hoopte op minder slaap, om nog langer door te dansen, te drinken en te blowen. Om de boeken uit te lezen waar ik overdag niet aan toekwam, om diepfilosofische gesprekken te voeren met mijn lief, naakt op een schapenvacht voor de open haard. Maar toen het slaapprobleem langzaam mijn leven inkroop, als een onzichtbaar monster in de nacht, verlangde ik niet meer naar die dingen. Ik hunkerde nog slechts naar de rust en onwetendheid van een diepe slaap. Het soort slaap waarin zeven uren veranderen in vijf minuten. Hooguit. Maar hoe dat voelde kon ik me in de verste verte niet meer herinneren. Nu waren mijn nachten lang, traag en heel unheimisch.

Ik geloof niet dat onze kinderlijke angst voor het donker ooit overgaat. We weten hem op te heffen met kunstlicht en stemgeluid, maar het nachtelijke zwart legt onze eenzaam-

heid bloot. Maakt onze doodsvrees wakker. Of spreek ik nu alleen over mezelf? Hoe dan ook.

Die ochtend werd ik om kwart voor zeven wakker van het alarm van Michels BlackBerry. Dat is het tijdstip waarop hij opstaat om te gaan hardlopen. Ik zou dan theoretisch nog even kunnen blijven liggen, maar ik weet uit ervaring dat het niets oplevert. Mijn trillende handen worden niet rustiger, mijn scherpe gezichtslijnen niet vager, mijn dag niet lichter. Dus sta ik op en sleep me naar de douche. Zo ook die ochtend.

‘Hoe laat ben jij vanavond thuis?’ Michel in zijn hardlo outfit: strakke zwarte broek met daarin een duidelijk zichtbare ochtenderectie, blauw shirt met het grijze logo van zijn favoriete hardloopermerk, ik in mijn groene nachthemd van zachte zijde tegenover hem. Ik moet raar hebben gekeken. Ik was aan het uitrekenen hoe laat we het zouden moeten doen voor optimale bevruchtungskansen. Hij: ‘Ik vroeg hoe laat je vanavond thuis bent, is dat zo’n rare vraag?’

‘Nee, niet raar. Ik verwacht rond zes uur. Hoezo?’

‘Ik moet uit eten met een klant. Ben pas rond een uurtje of elf thuis. Kun jij nog even naar de winkel om wat voedingssupplementen te halen?’

Ik zuchtte. Dat deed ik de laatste tijd vaker, omdat ik moe werd van zijn dwangmatige geroen en de gevolgen daarvan. ‘Is goed. Maak maar een lijstje, dan haal ik het wel.’ Een bedankje kon er niet meer af. Hij was al vertrokken. Wat zou hij denken als hij hardloopt? Al die kilometers in z’n eentje op weg naar steeds weer een nieuwe uitdaging. Twintig kilometer binnen anderhalf uur. Dertig kilometer ploeteren door de duinen van Schoorl. Een marathon tegen een besneeuwde bergtop op. Hij ging steeds verder. En de uren van voorbereiding werden steeds langer. Stap na stap rende hij door het landschap. Zijn hartslag werd gemeten. De gps registreerde de route. Alles werd digitaal vastgelegd en de wereld ingezonden, maar waar

zou hij al die ren-uren in zijn hoofd mee bezig zijn? Met haar, ook al zegt hij dat het is afgelopen? Negen maanden geleden nu. De draagtijd van een baby.

Ik draaide de kraan open en liet het water warm worden. Ondertussen poetste ik mijn tanden. Routinehandelingen. Mensen zijn gewoontedieren. We belanden in een patroon en dat volgen we elke dag. Zo poetste ik mijn tanden altijd van rechts naar links en van onder naar boven. Ik begon het aankleden altijd met mijn bh. Ik zette altijd eerst mijn rechtervoet over de drempel en daarna mijn linker, ik glimlachte uit beleefdheid tegen vreemden en knikte er kort bij. Ik droeg mijn tas om mijn rechterschouder, sabbelde op de achterkant van een pen als ik nadacht. Ik drukte de bel in met mijn middelvinger. Liet een stilte vallen als de dokter, de agent, de rechter hadden gesproken. Maakte mezelf nat met speeksel voor Michel bij me binnendrong. Haalde adem in de holte van zijn oksel als we verstrengeld op bed lagen. Ik had me kunnen voorstellen dat zo mijn leven zou zijn verlopen, in die eindeloze herhaling van gewoontes, als mij die dag niet overkomen was wat toen nog moest gebeuren. Hoewel, was dat wat er gebeuren zou, niet juist een logisch gevolg van mijn wankelende staat? Toch was ik me op dat moment nog van geen enkele verandering bewust. Ik keek naar het water dat over mijn borsten naar beneden stroomde. En hield mijn handen op mijn buik. Hierin moest het binnenkort gaan gebeuren, zoveel wist ik. Dat was mijn uitdaging. Niet langer ik blijven, maar wij worden. Michel mocht dan wel weglopen en weglopen, ik zou blijven. Ik moest thuis zijn als het wonder geschiedde. Thuis in mijn lijf, dat ik steeds strenger toesprak, dan weer lief, begripvol, hoopvol en dan ineens weer kwaad.

Al vijf jaar waren we bezig met het maken van een kind. Een baby met zachte roze huid, piepkleine vingertjes die in de lucht grepen, donshaartjes op de dunne fontanel, oogjes die

knipperden in het felle licht, een mondje dat zocht naar mijn borst. Ik zou haar van mij laten drinken, haar wiegend tegen me aan houden en beschermen tegen alle onheil. Een baby die langzaam kind werd, dat was wat ik wilde. Al zolang ik me kon herinneren. En eenmaal zwanger zou ik ook weer heerlijk kunnen slapen. Ja, zo zou het gaan. Ik was een optimist.

Ik draaide de kraan dicht en depte mezelf zachtjes droog. Mijn lijf deed pijn. Alsof mijn binnenste naar buiten was gekeerd. Ik probeerde de gedachte te negeren dat ik slechts huid, haar, cellen, water en bloed was. Anders zou ik in paniek zijn geraakt over mijn uiteenvallende lijf. Ik werd slechts bijeengehouden door mijn pezen en spieren. De zenuwen waarmee ik ze aanstuurde maakten overuren. Wat een werk. Ik moest me concentreren op iets anders. De kleding die ik zou uitkiezen voor die dag. Een spijkerbroek leek zo afgezaagd, een jurk nog te koud, een maillot te warm. Ik koos voor een strakke zwarte broek en een blauwe heuplange tuniek, met een vaag grijs motief. Realiseerde me toen pas dat ik dezelfde kleurencombinatie droeg als Michel. Zou het een onbewuste poging zijn geweest om dichterbij hem te komen?

We ontmoetten elkaar zeven jaar geleden op een feestje van gemeenschappelijke vrienden. Hij was een loopmaatje van de jarige, zijn vrouw was een goede vriendin van mij. We raakten verwickeld in een gesprek over de dramatische stijging van het energieverbruik in Azië. Een onderwerp waar ik toen net een item over had gemaakt voor een actualiteitenprogramma. Hij bleek er vanwege zijn werk voor een grote energieleverancier meer van te weten dan ik had verwacht. Uiteindelijk verloor ik de discussie maar won ik aan respect. Een vrouw die zich meer dan gemiddeld interesseert voor dit soort onderwerpen doet het altijd goed bij mannen. Zeker als die man een gemankeerde wetenschapper is die toevallig in het bedrijfsle-

ven terechtgekomen is. Dat ik later nauwelijks nog discussies met hem heb gevoerd over maatschappelijk relevante onderwerpen is een gevolg van de verliefdheid die ontstond na deze wedijver. Hierdoor veranderden onze gemeenschappelijke topics in seks, films, eten, goede wijn en kinderen. Hardlopen hoorde daar in het begin ook nog bij, maar na verloop van tijd kon ik niet meer bedenken waar ik zo hard naartoe rende en verloor ik de moed. Mijn fanatisme droogde op tot twee keer per week een rondje door het park. Nadat ook de seks, het eten en de wijn weer de normale frequentie en vorm kregen die bij een volwassen relatie passen hadden we eigenlijk best weer eens een pittige discussie kunnen voeren over de wereld om ons heen, maar er stond ons nog één onderwerp in de weg. Dat van onze toekomstige kinderen.

Uit de strip drukte ik twee paracetamols. Ik gooide ze in mijn mond, de een na de ander, en nam een grote slok uit het glas dat ik voor mezelf had ingeschonken. Routinehandelingen.

John

‘John, zullen we gaan?’ Dit moest een vraag voorstellen, maar het was geen vraag. Ik kende Brenda langer dan vandaag. *Hoelang? Hoelang?* Het was een commando. Ingerukt, een, twee, drie. We zaten al twee uur in deze ongezellige bar van het Hilton. De vlucht had vertraging tot morgenochtend en we hadden een kamer gekregen in dit hotel als zoethoudertje. Ik schoof mijn glas naar voren voor een *refill*. Brenda keek me strak aan. ‘Waarom doe je zo?’

‘Hoe doe ik?’

‘Je gedragen als een klein kind.’

‘Tsss.’ De ober haalde het lege glas weg en zette een verse Stolichnaya voor me op de bar. Ik viste de olijf eruit en duwde hem tussen Brenda’s lippen. Ze spuugde hem meteen uit en klemde haar hand om mijn pols. De olijf viel via mijn in Milaan aangeschafte Brionimaatpak op de grond. Ik lachte.

‘Hou op, John. Laten we gaan, dan kunnen we nog even slapen.’

‘Mag ik mijn arm terug, baby love?’ Ze trok mijn pols iets dichters naar zich toe. Dwong me om haar aan te kijken, om gehypnotiseerd te worden door haar grote kattenogen. *Welke kleur? Welke kleur?* En liet toen los. Boos, gekwetst, zoals alleen vrouwen dat kunnen zijn. ‘Brenda, baby. Kom op. Het zijn onze laatste uren hier.’

‘Onze laatste uren in New York? Hoezo? Ik woon hier. Of verwacht je dat ik morgen bij je intrek?’

‘Nee, dat verwacht ik niet.’ Ik kon er niets aan doen, maar ik grijnsde erbij. Het moest de alcohol zijn die mijn hoofd licht maakte. Die mijn schouders deed ontspannen, net als mijn gezicht. Plotselinge gedachte aan seks. Ik keek naar haar borsten, die groter, ronder leken, ongetwijfeld door een push-up, maar wat kon het schelen. ‘Je hebt gelijk, we kunnen beter gaan.’ Weer die lach die ik niet kon onderdrukken. Ik sloeg mijn arm om haar middel, boog mijn hoofd naar haar hals en zoog haar vel naar binnen. Eindelijk weer haar vrolijkheid in mijn oor. Gegiechel als muziek. Ze hernam zich. Duwde mijn hongerige mond weg.

‘Je gedraagt je vreemd, Johnnie boy. Is dat een voorteken voor mooi of slecht weer?’

‘Voor prachtig weer, Boobie.’ Ik probeerde mijn hand onder haar blouse te wurmen. Slechts een stukje blote huid werd mij gegund. De rest zat te strak. ‘Hoe kun je hierin ademen?’

‘Ademen is voor mij nooit een probleem,’ zei ze, terwijl ze mijn hand naar beneden duwde. ‘Mannen van mijn lijf houden, dat is het grote probleem.’

‘Binnenkort hoef je dat zelf niet meer te doen. Dan zal ik jou beschermen tegen alle jagers.’

‘Bescherm je me ook tegen jou?’

Domme vragen behoeven geen antwoord. ‘Kom, we gaan.’ Ik stapte van de kruk, legde tachtig dollar op de bar en liep naar de lobby. Zij volgde me. Niet dat ik dat kon zien. Dat wist ik. Ze volgde me overal. Net als al die vrouwen vóór haar. Ooit vroeg een van hen hoe ik zo zelfingenomen was geworden. Ik wist dat uitleg geen zin had en heb mijn schouders opgehaald. Vervolgens hing ze een theorie op over mijn zelfingenomenheid als keerzijde van mijn onzekerheid. En dat mijn bindingsangst eigenlijk verlatingsangst is. Het zal allemaal wel.

Ik sloeg een arm om Brenda heen, trok haar strak tegen me aan en probeerde nergens aan te denken. Zo liepen we naar de lift. Kamer 534, als ik het goed had onthouden. Onze bagage hadden we al op de kamers laten bezorgen. Inchecken op de vlucht bleek nog niet mogelijk. Reizen, gedoe. Ik was het na vijftien jaar zo zat.

‘Ik ben benieuwd wat hij van de pop vindt.’ Waar had ze het over? ‘Hij kijkt toch weleens naar *The Simpsons*, of niet?’ Gelukkig, ik wist het weer. Ze had voor Johan een sprekende pop gekocht van Bart Simpson. Een ‘kennismakingscadeau’ noemde ze het.

‘Ja hoor, hij kijkt vaak naar *The Simpsons*.’ Ik had geen idee of het waar was. Ik wist niet eens of die serie überhaupt werd uitgezonden in ons land. Ik deed er nog een schepje bovenop, gewoon om haar een beetje tegemoet te komen: ‘Bart vindt hij het grappigst. Daar moet hij altijd zo om lachen.’

‘Hoe laat komen we nu eigenlijk aan in Amsterdam?’

‘Om een uur of acht ’s avonds.’ De liftdeuren zoefden open. Ik drukte op het knopje. Mijn zin in seks ebde langzaam weg. Ik kon mijn gedachten niet langer tegenhouden. De beelden in mijn hoofd. Ze kwamen naar boven als maagoprispingen, dikke boeren met de geur van rottend vlees. Johan tijdens de keer dat we gingen varen over de Amsterdamse grachten. Hij in opperbeste stemming. Ik misselijk door het vooruitzicht hem te moeten vertellen dat ik weg zou gaan. Voor twee maanden deze keer, naar Australië. Het leuke uitje had een reden. Dat zou hem al snel duidelijk worden, ook al was hij pas zeven jaar. En daarom stelde ik het uit. Tot zijn vraag kwam of ik de volgende dag mee zou gaan naar de kijkavond op zijn school. Hij vertelde me met grote gebaren dat de hele school was omgetoverd in de middeleeuwen. Dat hij een tekening van een ridder had gemaakt en een speer van wel drie meter lang. Ook zou ik zijn schriften mogen inkijken. Vol trots zei hij dat zijn handschrift veel beter was ge-

worden sinds ik hem had uitgelegd dat hij zijn pen beter met drie vingers kon vasthouden. Ik kon me helemaal niet herinneren dat ik dat gezegd had, of dat ik alleen al gezien had dat hij slordig schreef. ‘Ga je mee, pap? Ga je mee?’ En ik stelde het weer uit. Ik kon het hem niet zeggen. ‘Ik weet het nog niet, jochie.’ Ik wees naar de Stopera. ‘Kijk, daar komen beroemde operazangers en balletdansers van de hele wereld naartoe om op te treden.’ ‘Daar zul jij dan wel veel mensen kennen,’ zei hij terwijl hij me trots aankeek. ‘Jij reist ook over de hele wereld.’ Ik haalde diep adem en zei: ‘Ja jochie, ik moet steeds op reis... daarom ben ik ook bang dat ik er niet bij kan zijn morgen. Ik moet naar Australië. Je weet wel, dat land van de kangoeroes.’ ‘Logisch,’ zei hij, een stopwoordje dat hij al sinds zijn vijfde gebruikte, en hij keek over het water naar het witte ronde gebouw.

Toen we later die dag pizza gingen eten, keek hij me met glazige ogen aan. ‘Papa, moederkangoeroes hebben toch een baby in het zakje op hun buik?’ ‘Dat klopt.’ ‘Daar zou ik ze dan weleens uit willen trekken.’ ‘Waarom?’ vroeg ik hem verbaasd. ‘Omdat ik ze liever in de rugzak van hun papa doe. Dan kunnen ze overal met hem mee op reis.’

‘Wilt u kangoeroeën met de baby?’

‘Wil ik wát?’

‘Kangoeroeën. Dan hou je de baby met zijn blote huid tegen uw blote huid aan en wiegen jullie samen heen en weer.’

‘Waarom?’

‘Voor de band.’

Ik had het gevoel niet te kunnen weigeren. De verpleegster deed de gordijnen om mij en de couveuse dicht en bood me aan te helpen met het uitkleden van het veel te kleine kind.

Ik schudde mijn hoofd. Zei dat ik weg moest en verliet het ziekenhuis zonder jas en autosleutels. Ik ben toen met de tram naar mijn werk gegaan. Dat was nog een heel gedoe.

Bij de kamerdeur twijfelde ik aan mijn geheugen. Het was toch kamer 534? Het slot weigerde. Brenda nam het plastic kaartje uit mijn handen, stak het in de gleuf, wachtte twee seconden en trok het er weer uit. Het lichtje ging op groen, de deur klikte open. Ze had een goede timing. Of had haar handigheid meer te maken met gevoel, met sensitiviteit, souplesse? Net zoals mijn verschijning in haar leven meer met uiterlijkheden dan met goede timing te maken had. Het licht ging aan. Dit soort kamers: keurig, onpersoonlijk en aircokoud. Ik kon ze niet meer zien. En dan de wetenschap dat de ramen tegenwoordig niet verder opengingen dan een smalle kier. Omdat er anders mensen zouden springen.

We zwegen, Brenda en ik. Ik had geen zin om te zoeken naar woorden enkel om maar iets te zeggen. Ik hield van de stilte, zij niet. Terwijl ik mijn stropdas afdeed realiseerde ik me dat ik de grip op mijn leven definitief begon te verliezen. En toch had ik dit allemaal zelf gecreëerd. Een baan als *internal auditor*, waarbij ik overal ter wereld met open armen werd ontvangen. Niet uit vreugde, maar uit angst. Een zoon die ik bijna nooit zag. Een vrouw die bereid was om mij te volgen. Zelfs als ik haar pijnigde. Zoals Brenda, die nu haar hoofd op mijn schouder legde en me in mijn oor fluisterde dat ze me aardig vond. Een grapje tussen haar en mij, omdat ik van meer dan 'aardig' wegren. Ze begreep me, beweerde ze. Maar begreep ik mijzelf wel? En was het doorgronden van mijn persoonlijkheid niet haar poging om zichzelf beter te leren kennen? Brenda Harrison, in de rol van de zich opofferende, altijd op foute mannen vallende, eeuwig tot in de puntjes verzorgde en ondanks de recessie zeer succesvolle New Yorkse makelaar. Donker haar en een afgetraind lijf. Ze was de veertig ruimschoots gepasseerd en had daarmee haar kansen op de relatemarkt behoorlijk op de proef gesteld. Maar toen kwam ik langs. Ik had gereageerd op een advertentie van een van haar appartementen op Man-

hattan. Een bezichtiging die uitmondde in een neukpartij op de betonvloer van het net gerenoveerde penthouse. Terwijl ze haar bh weer dichthaakte drukte ze me op het hart dat ik de woning niet moest nemen. Er waren veel betere te krijgen voor dat geld. Dat heb ik geweten. Ze liet me het ene na het andere leegstaande huis zien. Hoewel, onbewoond waren ze niet allemaal. Die ene keer dat we betrappt werden in het bed van de eigenaars heeft dat haar bijna haar baan gekost. Gelukkig wist ik de man des huizes te overtuigen haar geen rechtszaak aan te doen. Ik had mijn statistieken over smartengeld versus geluksnormen aan hem voorgelegd. Dat ik hem onder de tafel een stapel bankbiljetten toeschoof, heb ik Brenda nooit verteld. Misschien dat daar mijn gevoelens voor haar begonnen. Toen ze huilend als een klein meisje dat niet alleen het bad, maar het hele huis had laten overstromen, vertelde dat ze zo'n spijt had. Ze wilde me nooit meer zien. Nooit meer. Omdat ze nog nooit in haar leven zulke risico's voor een man genomen had. En zeker niet voor een buitenlandse man. Wat die toevoeging ertoe deed, begreep ik niet. Maar ik was om. Het feit dat ze vanwege haar hoge leeftijd geen kinderen meer kon krijgen, was geen mazzeltje geweest. Het was een voorwaarde.

Ik dirigeerde haar naar het bed, duwde haar zachtjes achterover, boog me over haar heen en begon haar borsten te zoenen. Glead met mijn tong in de spleet tussen de twee welvingen. Zolang ik me maar bleef concentreren, zolang ik me maar bij het onderwerp hield, zou alles goed komen. Daarna zou ik wel verder zien.

Johan

Ik kijk naar de poster die aan de schuine wand hangt, tegenover mijn bed. Het is een tyrannosaurus rex. Hij lijkt op mijn opa. Die heeft dezelfde neus. Alleen het gebit is anders. Dat is ook niet raar, want mijn opa heeft een kunstgebit. Hij eet nog net zoveel vlees als een rex, maar hij wil het altijd voorgedrukt. Dat zijn zijn woorden, niet de mijne: gehakt, gemalen, geworst. Ik heb weleens voorgesteld om het voor hem voor te kauwen. Dat wilde hij niet. Hij schaamde zich zelfs toen ik dat in het steakhouse zei. Terwijl ik het alleen maar goed bedoelde. Mijn kaken zijn beresterk. Dat heeft papa me ooit gezegd. Hij zei: 'Toen jij nog een klein jochie was, beet je alle speentjes stuk. Zelfs toen je pas drie tanden had.' Grappig. Ik kan me mezelf helemaal niet voorstellen met drie tanden. Maar wel met kapotgebeten speentjes. Papa moet vaak lachen om wat ik deed toen ik nog klein was. Dat weet ik, want als we weleens foto's bekijken, begint hij steeds opnieuw te grinniken. En dan vertelt hij weer dat verhaal van toen ik in de boot had geplast om het water te laten zinken. Of toen ik op een driewieler naar de speelgoedwinkel was gegaan om mijn kapotte Transformer te laten zien. Jammer dat papa er niet is, anders zouden we er vandaag samen weer om kunnen lachen.

Mijn vader is een goochelaar. Het begon ooit leuk. Toen papa

nog niet zo vaak weg moest vanwege zijn goocheltrucs. Hij was de man van de zwaardvissen. Liet zich inzwachtelen als een mummie en onderdompelen. De vissen moesten hem bevrijden met hun zaag. Ik heb er een paar keer bij staan kijken, hoe die beesten heen en weer zwommen op de maat van de muziek. Papa hield zijn adem in. Jammer, want ik had hem van alles willen vragen. Op het moment dat er nog maar één klein belletje uit zijn mond kwam wilde ik in het aquarium springen om hem te redden, maar het was niet nodig. Bevrijd van al het verband sprong hij omhoog. Het publiek in het circus klapte, en ik het hardst van iedereen. Om het glimmende nat van papa's huid dat onder de stof vandaan was gekomen. Hij klom de bak uit en maakte een diepe buiging. De kale plek boven op zijn hoofd was toen nog niet te zien. Hij ging weer rechtop staan, stak zijn armen uit en ik rende naar hem toe. Hij tilde me heel hoog in de lucht en riep: 'Dit is mijn zoon, dames en heren, Johannes Klein. De echte held.' Hij noemde me dan bij mijn geboortenaam. Zeker omdat het ook zijn geboortenaam is en die van zijn vader en zijn vader en zijn vader, en wie weet hoe ver terug. Iedereen kent mij als Johan. Maakt niks uit. Ik vind het fijn als papa zijn handen in mijn ribben zet en ik bijna niet meer kan ademen. Dan ben ik blij. Maar de laatste tijd is er niet veel meer van terechtgekomen. Dat vind ik een mooie uitdrukking, omdat terechtkomen me doet denken aan ergens zijn waar je hoort te zijn. Een plek waar jij van iedereen het meeste recht hebt om er te zijn. Daarom ben je er ook terecht gekomen. En dus is het niet eerlijk dat papa zo vaak weg is. Belangrijke shows, natuurlijk, maar zonder mij om door de lucht te zwieren. Daar ben ik helemaal niet te groot voor. Ik ben tien.

'Johan, opstaan!' Mijn opa roept me als een oude scooter. Ik heb pas geleden een scooter van mijn neef Antonie geleend, hij stond in de schuur en was helemaal uit elkaar gevallen, zodat

het alleen nog maar een soort geraamte was. Als ik hem aan de praat zou krijgen mocht ik hem houden. Maar het enige wat lukte was gas geven met heel veel hijgend kabaal, zonder dat de motor aansloeg. Het lekkere pruttelen, prrrrr, prrrr, bleef uit. Toen ben ik er maar mee naar de sloot gelopen en heb hem daarin gegooid. Dat was nog best wel lastig omdat ik de rem er niet af kreeg. Toen mijn neef later vroeg of de scooter het weer deed, knikte ik. 'Waar is hij dan?' vroeg hij blij. Ik zei dat het niet uitmaakte omdat ik hem toch had gekregen, maar daar was hij het ineens niet mee eens. Nerd. Toen hij naar buiten liep, was het spoor van de wielen door het zand snel gevonden. Daarna beweerde mijn neef tegen iedereen dat ik gek was.

'Johan, opstaan.' Ik trek het dekbed over mijn hoofd. Ik vind het fijn als opa me komt zoeken. Ik hoor zijn gehijg al. Ik probeer mijn lachen in te houden. Of misschien ook niet. Het is lekker als je doet alsof je moet lachen en dat er dan geluid ontsnapt. Daar word ik vrolijk van en dan moet ik toch nog echt lachen. 'Jochie, het... is... de... hoogste... tijd.' Op elk adempje een woord. Hij moet nu in mijn kamer staan. Ik kan het niet zien, want ik ben er niet. Maar ik hoor hem hijgen als een oude pony. Zoek me dan, zoek me dan. Hijg niet langer, opa. Zoek me. Hier, onder het donkerrode dekbed, maar die kleur zie je nauwelijks als je eronder ligt. Dan lijkt het net zwart. 'Waar ben je, Johan?' Hij doet alsof, net als ik. Sissende slangen ontsnappen aan mijn kaken. 'Ik hoor je, Johan.' Mijn buik wordt hard, trekt naar boven, opent mijn mond en dan lach ik. Om wat er nu gaat komen. Ja? Ja? Met een ruk wordt het dekbed van me afgetrokken. Overal licht. Mijn opa met zijn dikke hoofd. Net een stripfiguur. Haren uit zijn neusgaten, brede mond. 'Ik heb je!' Ik kom een paar tellen niet meer bij van het lachen. Lig dubbel, zo heet dat als je niet meer kunt van het lachen. En ik kan niet meer. Ik kán niet meer. Dan laat ik een scheet – per ongeluk – en hik ik uit: 'Ik had je mooi te pakken

hè Oop.’ ‘Opa, voor jou. Opá!’ Hij schudt zijn hoofd en loopt mijn kamer uit. ‘Nu wel opstaan, jongen.’ ‘Logisch, opa.’ Misschien lijkt hij wel het meest van iedereen van onze familie op Napoleon. Die was ook klein en had een vierkant gezicht. Papa niet, die is best wel lang. Hij is langer dan de hoogste paal op het speelrek op school en dat is behoorlijk lang. Zeker voor iemand die Klein heet. Natuurlijk zijn er altijd vaders die groter zijn, maar hij is in ieder geval een kop of twee groter dan mijn opa, die niet eens tot de vijfde sport – leuk woord – van het klimrek komt. Toch stammen ze allebei van dezelfde voorvader af. En die weer van daarvoor en uiteindelijk van de rex. Maar daartussen zit dus Napoleon.

Mijn vader is het achterkleinkind van Napoleon. Dit is een geheim, dus ik vertel het aan niemand. Maar ik weet het lekker wel. Alsof ik een enorme Jawbreaker in mijn zak heb die ik eruit kan pakken als ik zin heb om een likje te nemen.

Ik ga zitten en laat mijn benen over de rand van mijn houten bed hangen. Ik kan nog net met mijn voeten heen en weer bungelen zonder de vloer te raken. De eerste aanraking van mijn voet met het zeil is altijd rot. Dat weet ik en daarom heb ik er nooit zin in. Dat was al zo toen ik nog maar net kon lopen. Natuurlijk kan ik niet zo ver in de tijd terug voelen, maar dat denk ik. In elk geval: zolang als ik me kan herinneren stap ik liever niet uit bed. Maar het moet. ‘Moeten is een zegen,’ zegt papa altijd. ‘Als je moet, moet je, en daar is niks aan te doen.’ Ik weet dat hij dat altijd zei toen ik nooit zin had om te gaan plassen en het daarom heel vaak in mijn broek deed toen ik nog een kleuter was. Dus nog steeds hoor ik als ik nu ga plassen: ‘Als je moet, dan moet je.’ Het lijkt of er dan een stemmetje in mijn hoofd automatisch wordt afgespeeld met die zin. Ik vond dat een tijdje zo irritant dat ik geprobeerd heb om de stem om zeep te helpen. Ik ging dan expres aan andere dingen denken om het niet te horen. Maar de stem leek alleen maar harder te

worden. Het was zelfs zo erg dat ik de stem ook op andere momenten ging horen. Zoals wanneer ik mijn tanden moest poetsen of mijn bord leeg moest eten. Ik probeerde dan zo snel mogelijk te doen wat ik moest doen, zodat de stem nog geen kans had gekregen om zich te laten horen. Maar hij was altijd sneller. *Als je moet, dan moet je.* Een paar keer was het een zij. Dat begreep ik niet, waarom was de mannenstem ineens veranderd in een vrouwenstem? Ik durfde daar niet over te praten met opa of papa. Uiteindelijk ben ik er toen toch zelf achter gekomen. Het was de stem van de vrouw van de schoolbibliotheek die ik hoorde. Want toen ik op woensdag – de schoolbibliotheek is altijd op woensdag – een boek ging ruilen en de vrouw vroeg ‘maar wat zoek je dan precies, Johan?’ wist ik het ineens. Zij was het. Toen ik daar eenmaal achter was, veranderde de stem in mijn hoofd automatisch weer in die van een man. *Als je moet.* Ik schuif naar voren en raak met allebei mijn voeten tegelijk de vloer. Zo, nu heb ik het in één keer gehad.